

Aleg 417

Sprawozdanie

Komisji prawniczej o petycyach Wydziału powiatowego w Sokalu i licznych gmin tudzież obszarów dworskich w powiecie Sokalskim względem cofnięcia uchwały sejmowej co do kreowania Sądu obwodowego w Żółkwi i oświadczenia się za otwarciem takiegoż Sądu w Sokalu.

Wysoki Sejmie!

Wydział powiatowy w Sokalu i liczne gminy i obszary dworskie w powiecie sokalskim domagają się cofnięcia uchwały sejmowej co do otwarcia Sądu obwodowego w Żółkwi i powzięcie uchwały za otwarciem takiegoż Sądu w Sokalu lub ewentualnie zatrzymanie stanu obecnego.

Komisya prawnicza nie jest w możności poparcia wniesionych petycyi, gdyż uchwała podobna stanęłaby w przeciwności ze stanowiskiem, jakie Sejm zajmował dotychczas w sprawie kreować się mających sądów obwodowych we wschodniej Galicyi i utrudniłaby pozyskanie nowych sądów w tej części kraju, która ich dotychczas nie posiada.

Kwestya wyboru miejscowości na sądy obwodowe we wschodniej Galicyi została ustalona i przesądzona w roku 1897 na mocy obrad komisji zwołanej tym celem przez prezydium wyższego sądu krajowego we Lwowie w porozumieniu z delegatami c. k. Namiestnictwa, c. k. Dyrekcyi krajowej skarbu i Wydziału krajowego. Komisya ta oświadczyła się za otwarciem sądów obwodowych w Czortkowie, Żółkwi i Jarosławiu, poczem Ministerstwo sprawiedliwości odniosło się reskryptem z dnia 18. lipca 1895 l. 15.369 do Sejmu krajowego o udzielenie opinii ustawą przepisanej. Biorąc za podstawę zebrane materyały dochodzeń przeprowadzonych, powziął Sejm uchwałę z dnia 15. lutego 1897, którą oświadczył się za otwarciem sądów obwodowych w Czortkowie, Jarosławiu i Żółkwi. Po myśli powyższej uchwały ma sąd obwodowy w Żółkwi obejmować sądy powiatowe w Bełzie, Kamionce Strumiłowej, Kulikowie, Mostach wielkich, Niemirowie, Rawie Ruskiej, Sokalu, Uhnowie i Żółkwi.

Już podówczas podniesiono ze strony miasta Rawy Ruskiej i Sokala tudzież ludności tych powiatów pewne wątpliwości co do wyboru miasta Żółkwi na kreowanie sądu obwodowego, i domagano się utworzenia Trybunału I. instancyi bądźto w Rawie bądź w Sokalu. Powyższe sprzeczne zabiegi wspomnianych trzech miast i powiatów były przedmiotem ścisłego rozpoznania pod względem ogólnego krajowego interesu. I tak Wydział krajowy, jako też Sejm odmówił miastom Rawie i Sokalowi tych kwalifikacyi przedmiotowych, które przy wyborze Trybunału I. instan-

cyi mogą być decydujące i uznał miasto Żółkiew za odpowiedniejszą aniżeli jakąkolwiek inną miejscowość w północno-wschodniej części kraju.

Podniesiono podówczas, że Sokal leży na najdalej na północ wysuniętym miejscu i byłby dla Niemirowa, Kulikowa, Żółkwi i miejscowości w południowej części powiatu sądowego Rawskiego zbyt odległym punktem. Za podobnie nieodpowiednią miejscowość uznano Rawę Ruską jako położoną na zachodnio-północnym łuku i od powiatów sądowych Sokalskiego, Żółkiewskiego, Kulikowskiego i Kamienieckiego zbyt odsuniętą. Oprócz tych ściśle terytoryalnych i geograficznych względów podnoszono wówczas na korzyść wyboru miasta Żółkwi również tegoż przeszłość historyczną i wybitne stanowisko pod względem handlowym, przemysłowym i kulturowym, tudzież dogodna komunikacja, jaka miasto rzeczzone łączy z Rawą Ruską, Bełżcem, Uhnem i Sokalem.

Zaznaczono wreszcie, że obydwie miasta, Rawa Ruska i Sokal położone są zbyt blisko granicy rosyjskiej, co nie może być pożądanem w razie możliwych zakłóceń politycznych ze względu na archiwa, depozyta i t. p.

Powyższe stanowisko zajmował Sejm w ciągu lat późniejszych, uchwalając niemal corocznie rezolucje domagającej się przyspieszenia otwarcia sądu obwodowego w Żółkwi, a pomijające zawsze milczeniem Rawę Ruską i Sokal.

Również przy załatwieniu sprawozdania Wydziału krajowego z czynności departamentu VI. za czas od 1. lipca 1905 do końca sierpnia 1906 uchwalił Sejm rezolucję domagającą się przyspieszenia otwarcia Sądu obwodowego w Żółkwi i Jarosławiu; ponieważ jednakowoż miasta Rawa Ruska i Sokal ponowiły podówczas petycję o utworzenie sądu obwodowego w jednym z tych miast, podnosząc różne argumenta na korzyść bądźto jednego, bądź drugiego z tych miast, przeto Sejm nie zmieniając jednakowoż w niczem pierwotnego stanowiska swego co do kreowania sądu obwodowego w Żółkwi, wezwał na wniosek komisji prawniczej c. k. Rząd, aby zbadał stosunki tych miast, czyli takowe nadawałyby się wogóle do założenia w nich sądu obwodowego, ile że podzielano obawę, że nawet lokalne stosunki tych miast jeszcze nie dosyć rozwiniętych, nie nadają się do założenia sądu obwodowego, wymagającego odpowiedniej ilości domostw mieszkalnych, zakładów naukowych i innych podobnych zakładów koniecznych ze względu na znaczny i nagły przyrwyw rodzin urzędniczych.

Gdy wedle informacji udzielonej przez c. k. prezydium apelacji obawy rzeczzone są uzasadnione i c. k. prezydium apelacji i w chwili obecnej obsta je przy kreowaniu sądu obwodowego w Żółkwi, a nie w Sokalu lub Rawie Ruskiej, a wobec tego przedstawiają się wszelkie dalsze badania bezcelowemi i mogłyby pżeciwnie opóźnić kreowanie sądu w tej części kraju, która go jak najrychlej potrzebuje, przeto komisja prawnicza opierając się na tym fakcie, wnosi zgodnie z dotychczasowemi uchwałami sejmowemi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się ponownie c. k. Rząd, aby bez względu na ponawianie petycyi miast Rawy Ruskiej i Sokala i odnośnych Rad powiatowych i gmin wiejskich i bez względu na uchwałę sejmową z dnia 9. marca 1907 przystąpił jak najrychlej do utworzenia sądu obwodowego w Żółkwi z przydzieleniem do niego sądów powiatowych w Bełzie, Kamionce strumiłowej, Kulikowie, Mostach Wielkich, Niemirowie, Rawie Ruskiej, Sokalu, Uhnem i Żółkwi.

Powyższą uchwałą załatwia się petycyę do l. 1.638, 1.866 i 1.911 do 1.917/ex 1907.

Przewodniczący :
Wł. Czaykowski.

Sprawozdawca :
Schützel.